

Троянда з могили Гомера

Усі східні перекази говорять про любов солов'я до троянди: у тихі зоряні ночі до запашної квітки лине серенада крилатого співака.

Неподалік від Смірни, біля дороги, обсадженої високими платанами, бачив я квітучий кущ троянди. Повз нього проходять, гордо випрямляючи свої довгі шиї й незграбно ступаючи по священній землі тонкими ногами, навантажені верблюди. У гілках платанів гніздяться дикі голуби, і їхні крила сяють на сонці перламутром.

На цьому кущі троянд особливо гарна була одна троянда; саме до неї й лунала пісня солов'я; він співав про страждання кохання, але троянда мовчала; жодна крапля роси не блищала на її пелюстках сльозою співчуття; вона схилялася разом із гілками до великого каменя, що лежав під кущем.

— Тут спочиває найвеличніший із земних співаків! — говорила троянда. — Лише над його могилою буду я пахнути, на неї скидатиму свої пелюстки, зірвані вітром! Прах творця «Іліади» змішався із землею, і з цієї землі виросла я! Я, троянда з могили Гомера, надто священна, щоб цвісти для якогось бідного солов'я!

І соловей співав, співав, аж поки не помер.

Минув караван; за ватажком каравану йшли навантажені верблюди й чорні раби. Маленький син його знайшов мертву пташку, і крихітного співака поховали в могилі великого Гомера, над якою хиталася від подиху вітру троянда.

Настав вечір; троянда щільніше згорнула пелюстки й заснула. І снився їй чудовий сонячний день; на поклоніння до могили Гомера прийшла юрма чужинців-франків; між ними був співець із країни туманів і північного саява. Він зірвав троянду, уклав її в книгу й забрав із собою в іншу частину світу, на свою далеку батьківщину. І троянда зів'яла від туги, а співець, повернувшись додому, відкрив книгу й сказав:

— Це троянда з могили Гомера!

Оце снилося троянді; прокинувшись, вона вся затремтіла від сильного пориву вітру. Крапля роси впала з її пелюсток на могилу співака, але ось зійшло сонце, і троянда розквітла пишніше, ніж раніше, — вона все ще була ж бо у своїй теплій Азії.

Почулися кроки, з'явилися чужинці-франки, яких бачила троянда уві сні, і між ними був один поет, уродженець півночі. Він зірвав троянду, викарбував на її свіжих устах свій поцілунок і забрав її до країни туманів і північного сяйва. Як мумія спочиває вона тепер у його «Іліаді» й, ніби крізь сон, чує, як він, відкриваючи книгу, каже:

— Ось троянда з могили Гомера.